

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини,
фізичної терапії, ерготерапії

Навчальний рік 2027-2028

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

**«ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ, ЕРГОТЕРАПІЯ ПРИ ПОРУШЕННЯХ ФУНКЦІЇ
НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ»**

Нормативний освітній компонент

Форма здобуття освіти очна

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Спеціальність «227» Терапія та реабілітація

Спеціалізація 227.01 «Фізична терапія»

Освітньо-професійна програма «Фізична терапія, ерготерапія»

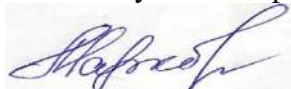
Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Курс 4

Силабус освітнього компоненту
затверджено на засіданні кафедри
спортивної, фізичної та реабілітаційної
медицини, фізичної терапії, ерготерапії
ХНМУ

Протокол від
“27” ___ серпня ___ 2024 року № 1 _

В.о. завідувачки кафедри

___доцент Олена МАРКОВСЬКА

Схвалено методичною комісією ХНМУ з
проблем терапевтичного профілю

Протокол від
“_28_” ___ серпня ___ 2024_ року № 1 _

Голова

___професор Павло КРАВЧУН

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Марковська Олена Володимирівна – в.о. завідувача кафедри спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії, ерготерапії ХНМУ, к.мед.н., доцент
2. Самойлова Ганна Петрівна – доцент кафедри спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії, ерготерапії ХНМУ, к.мед.н.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача	Петрухнов Олександр Дмитрович
Інформація про викладача	Професійні інтереси: фізична терапія, лікувальний масаж, ерготерапія, мануальна терапія, неврологія
Контактний тел.	+380975218245
Е-mail:	od.petrukhnov@kntmu.edu.ua
Розклад занять	Згідно розкладу занять
Консультації	Відповідно до графіку, розміщеному на інформаційному стенді кафедри
Локація	 <p style="text-align: right;">вул. Олександра Шпейєра, 4</p>

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Фізична терапія та ерготерапія при порушеннях функції нервової системи» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Фізична терапія, ерготерапія» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності «Терапія та реабілітація».

Опис освітнього компоненту (анотація)

«Фізична терапія та ерготерапія при порушеннях функції нервової системи» як освітній компонент базується на вивченні здобувачами освіти освітніх компонентів: анатомії людини, медичної біології, медичної та біологічної фізики, фізіології, патофізіології, гігієни та екології, фармакології, пропедевтики внутрішньої медицини, пропедевтики педіатрії й інтегрується з цими дисциплінами; ознайомлює з основними захворюваннями нервової системи та клінічними ознаками її ураження; навчає методиці проведення реабілітаційного обстеження та особливостям складання програми фізичної реабілітації для неврологічних хворих.

За час навчання важливо сформувати у здобувачів розуміння необхідності постійно працювати над собою, вивчаючи особливості клінічного реабілітаційного менеджменту при неврологічних дисфункціях у хворих неврологічного профілю, раціонально використовувати свої знання, постійно засвоювати нові методи і методики надання реабілітаційної допомоги хворим. Медичні ВНЗ повинні готувати всебічнорозвинених спеціалістів, які б володіли теоретичними знаннями та практичними навичками і вміннями застосування різноманітних засобів в фізичній реабілітації своїй лікувально-профілактичній роботі.

Предметом вивчення освітнього компоненту є формування у здобувачів адекватних уявлень про фізичну терапію та ерготерапію при порушеннях функції нервової системи для успішної професійної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки:

Базується на базових знаннях, вміннях, навичках, які отримані раніше при вивченні освітніх компонентів: анатомія людини, фізіологія людини, кінезотерапія, постізометрична релаксація, методика та техніка класичного та лікувального масажу, медична реабілітація, неврологія, фізіотерапія з якими інтегрується «Фізична терапія та ерготерапія при порушеннях функції нервової системи».

Пререквізити.

«Фізична терапія та ерготерапія при порушеннях функції нервової системи» як освітній компонент базується на вивченні здобувачами освіти освітніх компонентів: анатомія людини, фізіологія людини, кінезотерапія, постізометрична релаксація, методика та техніка класичного та лікувального масажу, медична реабілітація, неврологія, фізіотерапія й інтегрується з цими освітніми компонентами; забезпечує послідовність та взаємозв'язок з травматологією й ортопедією, неврологією, педіатрією, акушерством і гінекологією та іншими предметами навчального плану, що передбачає інтеграцію викладання з цими освітніми компонентами.

Постреквізити

Основні положення освітнього компоненту мають застосовуватися при вивченні суміжних освітніх компонентів протягом 4 років навчання, є базою для підготовки до ліцензійного інтегрованого іспиту «Крок 1», підготовки до навчання у закладах вищої освіти на програмах другого магістерського рівня вищої освіти.

Посилання на сторінку освітнього компоненту в MOODLE
<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5326>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ:

1.1. Мета викладання освітнього компоненту «Фізична терапія та ерготерапія при порушеннях функції нервової системи» є: сформувати у здобувачів вищої освіти систему знань щодо диференційованого призначення засобів фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах нервової системи на стаціонарному, санаторному і поліклінічному етапах реабілітаційного лікування на основі знання механізмів відновлення і компенсації порушених функцій.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компоненту «Фізична терапія та ерготерапія при порушеннях функції нервової системи» є:

- ознайомлення здобувачів освіти з особливостями клінічного перебігу при захворюваннях і травмах нервової системи;
- оволодіння формами, методами та засобами фізичної реабілітації як метода активної, функціональної та патогенетичної терапії;
- формування уявлення про можливість успішного відновлення здоров'я і працездатності населення після перенесених захворювань, таких як інсульт, менінгіт, радикулопатії, травми спинного мозку, травматичні невропатії, травми головного мозку;
- визначення доцільності при відновленні порушених функцій, а також запобігання ускладнень;
- формування уявлення про зменшення термінів одужання;
- визначення можливості вдосконалення науково-методичних підходів до фізичної реабілітації неврологічних хворих.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування здобувачами вищої освіти компетентностей:

інтегральні:

Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.

загальні:

- ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК 04. Здатність працювати в команді.
- ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 07. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.
- ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

спеціальні (фахові, предметні):

СК 02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психологопедагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

СК 11. Здатність адаптувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

СК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних програмних результатів навчання:

ПРН 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПРН 02. Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).

ПРН 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПРН 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПРН 05. Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя.

ПРН 07. Тракувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).

ПРН 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.

ПРН 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПРН 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

ПРН 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

ПРН 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

ПРН 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

ПРН 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

ПРН 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **соціальних навичок (Soft skills)**:

Зв'язок – здатність до усного спілкування, написання, подання, прослуховування.

Люб'язність – манери, етикет, діловий етикет, кажу, будь ласка, і дякую вам, шанобливо.

Гнучкість – адаптивність, бажання змінюватися, навчання протягом усього життя, приймає нові речі, налаштовує, навчає.

Цілісність – чесна, етична, висока моральність, має особисті цінності.

Міжособистісні навички – приємність, привабливість, почуття гумору, дружність, вихованість, співпереживання, самоконтроль, терпимість, комунікабельність.

Позитивне ставлення – оптимістичний, захоплений, заохочувальний, щасливий, впевнений.

Професіоналізм – діловий, добре одягнений.

Відповідальність – підзвітна, надійна, виконує роботу, винахідлива, самодисциплінована, хоче робити добре, сумлінно, здоровий глузд.

Командна робота – кооператив, працюють разом з іншими, приємні, сприятливі, корисні, спільні.

Робоча етика – працюючий, готовий працювати, лояльний, ініціативний, мотивований вчасно.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика освітнього компоненту	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів – 7	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	<u>Нормативний ОК</u>	
Загальна кількість годин – 210	Спеціальність: Терапія та реабілітація Спеціалізація 227.01 «Фізична терапія»	Рік підготовки:	
		4-й	
		Семестр	
		8-й	
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 98 самостійної роботи здобувача – 114	Освітній ступінь: перший бакалаврський ОПП «Фізична терапія, ерготерапія»	Лекції	
		28 год	
		Практичні, семінарські	
		–	68 год.
		Самостійна робота	
		–	114 год.
		Індивідуальні завдання: –	
Вид контролю: іспит			

2.1. Опис освітнього компоненту

2.2.1. Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	2	3	4
1	Загальна характеристика змін при захворюванні і ушкодженнях нервової системи. Характеристика порушень рухової та чутливої сфер при захворюваннях та ушкодженнях ЦНС. Характеристика основних та допоміжних засобів фізичної реабілітації, які застосовуються при неврологічних захворюваннях.	4	Презентація з мультимедійним супроводом. Лекція-бесіда (дискусія, круглий стіл)
2	Фізична реабілітація при церебро-васкулярній патології. Саногенетичі механізми при патології нервової системи.	4	Презентація з мультимедійним супроводом. Лекція-бесіда (дискусія, круглий стіл)
3	Характеристика порушень при дитячому церебральному паралічі (ДЦП).	4	Презентація з мультимедійним супроводом. Лекція-бесіда (дискусія, круглий стіл)
4	Характеристика порушень при черепно-мозковій травмі (ЧМТ). Фізична реабілітація при ЧМТ різного ступеню тяжкості та локалізації.	4	Презентація з мультимедійним супроводом. Лекція-бесіда (дискусія, круглий стіл)
5	Механізми реабілітаційного впливу фізичних вправ і особливості методики їх застосування при травматичній хворобі спинного мозку (ТХСМ)	4	Презентація з мультимедійним супроводом. Лекція-бесіда (дискусія, круглий стіл)
6	Основні принципи і методи фізичної реабілітації при демієлінізуючих та інфекційних захворюваннях нервової системи. Характеристика основних функціональних порушень нервової системи.	4	Презентація з мультимедійним супроводом. Лекція-бесіда (дискусія, круглий стіл)
7	Характеристика порушень периферичної нервової системи. Основні принципи і методи фізичної реабілітації при остеохондрозі хребта та радикуліті.	4	Презентація з мультимедійним супроводом. Лекція-бесіда (дискусія, круглий стіл)
	Всього годин	28	

2.2. Семінарські заняття

Проведення семінарських занять не передбачено ОПШ.

2.2.3. Практичні заняття

№ з/п	Тема	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Характеристика порушень рухової та чутливої сфер при захворюваннях та ушкодженнях центральної нервової системи.	4	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
2	Характеристика основних та допоміжних засобів фізичної реабілітації, які застосовуються при неврологічних захворюваннях.	4	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
3	Характеристика порушень при церебро-васкулярній патології.	4	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
4	Система поетапної реабілітації	4	Розповідь-	Усне опитування

	хворих на інсульт.		пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	(індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
5	Характеристика порушень при дитячому церебральному паралічі (ДЦП).	4	Розповідь- пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
6	Основні принципи і методи фізичної реабілітації при ДЦП.	4	Розповідь- пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
7	Фізична реабілітація при черепно-мозковій травмі (ЧМТ) різного ступеню тяжкості та локалізації.	4	Розповідь- пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання;

				індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
8	Характеристика порушень при ТХСМ різного ступеню тяжкості та локалізації.	4	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
9	Фізична реабілітація при ТХСМ.	4	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
10	Особливості реабілітації при оперативному лікуванні захворювань та ушкоджень нервової системи.	4	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему

11	Фізична реабілітація при демієлінізуючих захворюваннях нервової системи	4	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
12	Фізична реабілітація при хворобі Паркінсона.	4	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
13	Фізична реабілітація при інфекційних захворюваннях нервової системи.	4	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
14	Фізична реабілітація при порушеннях периферичної нервової системи.	4	Розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі

			стіл	завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
15	Фізична реабілітація при остеохондрозі хребта та радикуліті.	4	Розповідь- пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
16	Фізична реабілітація при функціональних порушеннях ЦНС	4	Розповідь- пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему
17	ЛПС за хворими у неврологічній клініці	4	Розповідь- пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, круглий стіл	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ

				на задану тему
	Всього годин	68		

2.2.4. Лабораторні заняття

Проведення лабораторних занять не передбачено ОПП.

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Характеристика порушень рухової та чутливої сфер при захворюваннях та ушкодженнях центральної нервової системи.	6	Підготовка конспекту	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); перевірка конспекту
2	Характеристика основних та допоміжних засобів фізичної реабілітації, які застосовуються при неврологічних захворюваннях.	6	Підготовка конспекту	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); перевірка конспекту
3	Характеристика порушень при церебро-васкулярній патології.	6	Підготовка конспекту	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); перевірка конспекту
4	Система поетапної реабілітації хворих на інсульт.	6	Підготовка конспекту	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); перевірка конспекту
5	Характеристика порушень при дитячому церебральному паралічі (ДЦП).	6	Підготовка конспекту	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); перевірка конспекту
6	Основні принципи і методи фізичної реабілітації при ДЦП.	6	Підготовка конспекту	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); перевірка конспекту
7	Фізична реабілітація при черепно-мозковій травмі (ЧМТ) різного ступеню тяжкості та локалізації.	6	Підготовка конспекту	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); перевірка конспекту
8	Характеристика порушень при ТХСМ різного ступеню тяжкості та локалізації.	6	Підготовка конспекту	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); перевірка конспекту
9	Фізична реабілітація при ТХСМ.	6	Підготовка конспекту	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне);

				перевірка конспекту
10	Особливості реабілітації при оперативному лікуванні захворювань та ушкоджень нервової системи.	6	Підготовка конспекту	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); перевірка конспекту
11	Фізична реабілітація при демієлінізуючих захворюваннях нервової системи	6	Підготовка конспекту	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); перевірка конспекту
12	Фізична реабілітація при хворобі Паркінсона.	8	Підготовка конспекту	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); перевірка конспекту
13	Фізична реабілітація при інфекційних захворюваннях нервової системи.	8	Підготовка конспекту	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); перевірка конспекту
14	Фізична реабілітація при порушеннях периферичної нервової системи.	8	Підготовка конспекту	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); перевірка конспекту
15	Фізична реабілітація при остеохондрозі хребта та радикуліті.	8	Підготовка конспекту	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); перевірка конспекту
16	Фізична реабілітація при функціональних порушеннях ЦНС	8	Підготовка конспекту	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); перевірка конспекту
17	ЛПС за хворими у неврологічній клініці. Підготовка до диф. заліку	8	Підготовка конспекту	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); перевірка конспекту
	Всього годин	112		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Система оцінювання та вимоги (види контролю, методи контролю, форми контролю, критерії оцінки рівня знань, умови допуску до підсумкового контролю)

При вивченні освітнього компоненту застосовується поточний та підсумковий семестровий контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу освітнього компоненту, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування, тестування, бесіди студентів із задалегідь визначених питань, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Задля оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти пропонується альтернативний варіант (*за вибором*): традиційні види завдань: написання контрольної роботи, реферату або творчі види: підготовка мультимедійної презентації, опрацювання навчальної літератури (складання анотації, рецензування, цитування, тези першоджерел, доповнення лекцій).

Підсумковий семестровий контроль проводиться після завершення вивчення освітнього компоненту.

Формою контролю є «іспит», передбачається, що допуск до іспиту визначається у балах ЗНД від 70 до 120, при відсутності пропусків аудиторних занять та лекцій. Пропуски аудиторних занять та лекцій повинні бути відпрацьовані в обов'язковому порядку. Іспит оцінюється від 50 до 80 балів. Оцінка з освітнього компоненту – є сума балів за ЗНД, ІЗЗ та іспиту і складає від 120 до 200 балів.

Здобувачам освіти, які виконали вимоги програму навчальної освітнього компоненту та були допущені до складання іспиту, але не склали його або не з'явилися виставляється оцінка **Fx**.

Здобувачам освіти, які були не допущені до складання іспиту, у зв'язку з недостатньою кількістю балів за ЗНД виставляється у відомість відмітка «не допущено» (оцінка **F**).

Здобувачу освіти, який допущений до складання іспиту, але не з'явився на його складання, виставляється у відомість відмітка «не з'явився» (оцінка **Fx**).

Оцінювання успішності навчання студентів за ЕСТС організації навчального процесу (іспит)

Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу (для освітніх компонентів, що завершуються ДЗ або іспитом)

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77

4.25- 4,28	102
4.2- 4,24	101
4.16- 4,19	100
4.12- 4,15	99
4.08- 4,11	98
4.04- 4,07	97
3.99-4,03	96
3.95- 3,98	95

3.18-3,2	76
3.15- 3,17	75
3.13- 3,14	74
3.1- 3,12	73
3.07- 3,09	72
3.04-3,06	71
3.0-3,03	70
Менше 3	Недостатньо

Шкала оцінювання у ХНМУ

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Критерії оцінювання практичних навичок

Кількість навичок	«5»	«4»	«3»	Відповідь за білетами практичної частини	За кожен практичну навичку здобувач одержує від 5 до 8 балів, що відповідає: «5» - 8 балів «4» - 6,5 балів «3» - 5 балів
1	8	6,5	5		
2	8	6,5	5		
3	8	6,5	5		
4	8	6,5	5		
5	8	6,5	5		
	40	32,5	25		

Оцінювання теоретичних знань за складеними на кафедрі білетами, які включають усі теми освітнього компоненту.

Критерії оцінювання теоретичних знань

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	Усна відповідь за білетами, які включають теоретичну частину освітнього компоненту	За кожен відповідь здобувач одержує від 5 до 8 балів, що відповідає: «5» - 8 балів «4» - 6,5 балів «3» - 5 балів
1	8	6,5	5		
2	8	6,5	5		
3	8	6,5	5		
4	8	6,5	5		
5	8	6,5	5		
	40	32,5	25		

Відповідність оцінювання освітнього компоненту в балах оцінюванню в традиційних оцінках

Оцінка освітнього компоненту в балах	Традиційна оцінка з освітнього компоненту
180–200	«5»
150–179	«4»
120–149	«3»

Після завершення вивчення освітнього компоненту завуч або викладач виставляють здобувачу кількість балів та відповідну оцінку у залікову книжку та заповнюють відомості успішності здобувачів з освітнього компоненту за формами.

3.2. Питання до іспиту:

1. З чого складається нервова система?
2. Що таке аферентні та еферентні волокна?
3. Назвіть порушення при пошкодженнях нервової системи.
4. Дати визначення поняття «нейрореабілітація»
5. Які головні цілі та завдання нейрореабілітації?
6. Які загальні принципи нейрореабілітації?
7. Дати характеристику основних засобів фізичної реабілітації у хворих неврологічного профілю.
8. Дати характеристику додаткових засобів фізичної реабілітації, які використовуються при захворюваннях нервової системи.
9. Розкрити механізми лікувальної дії фізичних вправ.
10. Характеристика видів інсульту.
11. Основні принципи реабілітації хворих з інсультом.
12. Завдання фізичної реабілітації у хворих з інсультом.
13. Характеристика поетапної побудови реабілітації хворих з інсультом.
14. Періоди реабілітації хворих з цереброваскулярною патологією.
15. Особливості фізичної реабілітації хворих з інсультом залежно від періоду.
16. Види черепно-мозкових травм.
17. Показання та протипоказання до призначення кінезотерапії при черепно-мозковій травмі.
18. Періоди реабілітації при черепно-мозковій травмі.
19. Характеристика загальних завдань кінезотерапії у хворих при черепно-мозковій травмі.
20. Правила проведення вправ і рухів у хворих при черепно-мозковій травмі.
21. Характеристика засобів фізичної реабілітації, які застосовуються при черепно-мозковій травмі.
22. Особливості методики кінезотерапії залежно від періоду захворювання.
23. Періоди травматичної хвороби спинного мозку.
24. Характеристика загальних завдань кінезотерапії у хворих ТХСМ.
25. Правила проведення вправ і рухів у хворих на ТХСМ.
26. Характеристика засобів фізичної реабілітації, які застосовуються при ТХСМ.
27. Особливості методики кінезотерапії залежно від періоду захворювання.
28. Особливості методики застосування фізичних вправ у хворих на ТХСМ.
29. Основні завдання і принципи фізичної реабілітації у хворих на ДЦП.
30. Охарактеризуйте рухові порушення у хворих на ДЦП.
31. Класифікація форм ДЦП.
32. Охарактеризуйте періоди фізичної реабілітації у хворих на ДЦП.
33. Клінічна картина порушень у хворих на ДЦП.
34. Засоби фізичної реабілітації, які використовуються у хворих на ДЦП.
35. Особливості використання фізичних вправ у хворих на ДЦП.
36. Додаткові засоби фізичної реабілітації, які використовуються у хворих на ДЦП.
37. Особливості застосування методики лікувальної гімнастики у хворих на ДЦП.
38. Поняття неврозів.
39. Види неврозів.
40. Особливості клінічного перебігу різних видів неврозів.
41. Завдання фізичної реабілітації при різних видах неврозів.

42. Правила проведення вправ і рухів у хворих при неврозах.
43. Характеристика засобів фізичної реабілітації, які застосовуються при неврозах.
44. Особливості методики фізичної реабілітації залежно від виду неврозу.
45. Дайте визначення поняття «остеохондроз», його етіології та патогенезу.
46. Клінічна картина остеохондрозу хребта.
47. Завдання фізичної реабілітації при остеохондрозі хребта.
48. Завдання і комплексна методика реабілітації при остеохондрозі шийного відділу хребта.
49. Завдання і комплексна методика реабілітації при остеохондрозі поперекового відділу хребта.
50. Поняття про захворювання і ушкодження периферичної нервової системи.
51. Основні завдання фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах периферичної нервової системи.
52. Надати характеристику періодів реабілітації при захворюваннях і травмах периферичної нервової системи.
53. Основні методики застосування фізичних вправ.
54. Характерні прояви невритів верхніх і нижніх кінцівок, особливості добору спеціальних вправ.
55. Поняття про демієлінізуючі захворювання нервової системи та їх види .
56. Основні принципи фізичної реабілітації при демієлінізуючих захворюваннях нервової системи.
57. Традиційні та не традиційні методи фізичної реабілітації пацієнтів з демієлінізуючими захворюваннями.
58. Поняття про інфекційні захворювання нервової системи, їх класифікація.
59. Основні завдання фізичної реабілітації при інфекційних захворюваннях нервової системи.
60. Засоби фізичної реабілітації, які використовують для відновлення хворих після перенесеного менінгіту.
61. Засоби фізичної реабілітації, які використовують для відновлення хворих після перенесеного мієліту.

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні):

2. Проведення самостійного фрагменту наукового дослідження (10 балів).
1. Підготовка реферату за темами для самостійного вивчення (5 балів).
3. Пошук та опрацювання навчальних і науково-методичних ресурсів за темами для самостійного вивчення (5 балів).
4. Підготовка наукової доповіді на засіданні наукового гуртка та/або науково-студентській конференції (10 балів).
5. Участь у міжвузівській та/або всеукраїнській олімпіаді (10 балів).
6. Підготовка наукових публікацій: тез з збірниках науково-практичних конференцій, збірниках наукових праць, статей у фахових наукових виданнях (10 балів).

3.5. Правила оскарження оцінки

Апеляція здобувача вищої освіти щодо оцінки (кількості балів), отриманої на іспиті у ХНМУ, повинна подаватись особисто не пізніше наступного робочого дня після оголошення оцінки.

Апеляція розглядається не пізніше наступного дня після її подання у присутності здобувача.

Додаткове опитування здобувача вищої освіти при розгляді апеляцій не допускається.

Порядок подання і розгляду апеляції повинен бути оприлюднений та доведений до відома здобувача не пізніше ніж 7 днів до початку іспитів.

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Вимоги освітнього компоненту.

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у здобувачів виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/ка надасть на першому практичному занятті.

Під час лекційного заняття здобувачам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити запитання до лектора/ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття.

Активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливості та неупередженості,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Відвідування занять та поведінка.

Очікується, що здобувачі відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри).

Здобувачам важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття.

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Використання електронних гаджетів.

Використання електронних гаджетів є основним і потужним інформаційним джерелом до вивчення курсу, адаптивним до сучасних вимог і сприяє входженню в сучасний європейський освітній простір. Гаджети забезпечують постійний зворотній зв'язок:

«викладач-здобувач», «здобувач- здобувач», «здобувач-група здобувачів».

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика щодо академічної доброчесності.

Кафедра спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії, ерготерапії підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Вакуленко Л.О. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії / Л.О. Вакуленко та інші. - Видавництво: Укрмедкнига, 2023 – 372 с.
2. Гострі та невідкладні стани в неврології: навч. посібник / О.В. Погорелов, В.М. Школьник, О.М. Бараненко та ін. – Київ: Медкнига, 2017. – 139 с.
3. Козьолкін О.А. Хвороба Паркінсона: сучасні аспекти діагностики та лікування : навч. посіб. / О.А. Козьолкін, А.В. Ревенько, С.О. Медведкова. - 2- ге вид., допрац. та доп. - Запоріжжя: ЗДМУ, 2017. - 158 с.
4. Неврологія: нац. підруч. для студ. вищ. мед. нав. закл. IV рівня акредитації / І.А. Григорова [та ін.] ; за ред.: І.А. Григорової, Л.І. Соколової. - 2-е вид., випр. - Київ : Медицина, 2018. - 640 с.
5. Основи внутрішньої медицини та фізичної реабілітації / за ред. Швед М.І. - Видавництво: Укрмедкнига, 2021 – 412 с.

Допоміжна

1. Григус І.М., Нагорна О.Б. Реабілітаційне обстеження в практиці фізичного терапевта / І.М. Григус, О.Б. Нагорна - Видавництво: Олді+, 2023 – 176 с.
2. Добровольська Н.А., Тимченко А.С. Практичні аспекти фізичної терапії та ерготерапії / Н.А. Добровольська, А.С. Тимченко, В.П. Голуб та ін. - Видавництво: Гельветика, 2020 – 368 с.
3. Майкова Т.В., Афанасьєв С.М. Ерготерапія / Т.В. Майкова, С.М. Афанасьєв - Видавництво: Дніпро, 2019 – 374 с.
4. Федорів Я.-Р.М. Основи фізіотерапії / Я.Р.М. Федорів - Видавництво Наутілус, 2004, 447 с.
5. Фізична терапія, здоров'я, фізична культура та педагогіка / за ред. І. Григуса, Д. Скальські, Б. Кіндзера - Издательство: Рівне, 2021 – 211 с.
6. Швесткова О., Свєцена К. Ерготерапія - підручник для студентів / О. Швесткова, К. Свєцена та кол. – 2019 – 280 с.
7. Істомін А. Г., Медовець О. І., Сушецька А. С. та ін. Фізична терапія та ерготерапія в неврології: методичні вказівки до проведення практичного заняття магістрів 1-го курсу IV медичного факультету [Електронний ресурс] / Харківський національний медичний університет. – Харків: ХНМУ, 2020. – 36 с. – Режим доступу: <https://repo.knmu.edu.ua/bitstreams/ca7fd6ca-d042-45c1-a48f-b66beaf8ca2f/download>
8. Сучасні погляди застосування телереабілітації при дисфункції сечових шляхів у хворих на розсіяний склероз. / О. В. Марковська та ін. Art of Medicine. 2024. № 3 (31). С. 236–239

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Посилання на сторінку освітнього компоненту в MOODLE
<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5326>

2. Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_sex.pdf

3. Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf

4. Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/poriad_pogl-vyv_dysc.pdf

5. Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ <https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/12/proekt_polog_inkl_navch.pdf

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/02/polog_org_incl-suprov.pdf

8. ІНШЕ -